

KULTUREN

Karl XII huset

Kv Katedralskolan 8
Lund, Lunds kommun, Skåne
Antikvarisk medverkan 2014

KULTURENS RAPPORTER 2014:22

CARITA MELCHERT

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Inledning	2
Administrativa uppgifter	2
Byggnadshistorik.....	2
Dokumentation före åtgärder	2
Utförda åtgärder	3
Kulturhistoriks bedömning av utförda åtgärder.....	3
Iakttagelser under restaureringen	4
Bilder och ritningar.....	5

Inledning

Byggnaden används av Katedralskolan som undervisningslokaler och administrativa utrymmen och finns i centrala Lund. Brukarna har upplevt ljuden från gatan som störande. Syftet med åtgärderna var att förbättra ljudisoleringen i byggnaden genom att byta till ljudisolerande glas i nya båggar mot Stora södergatan.

Administrativa uppgifter

Objekt: Karl XII huset

Fastighetsbeteckning: Katedralskolan 8, Lund

Kommun: Lund

Länsstyrelsens beslut: 2013-06-12 Dnr 432-11594-2013

Byggherre/beställare: Per Bång, Lundafastigheter

Fönstertillverkare och installatör: JN Snickeri AB, Sjöbo

Målare: Levin & Ohlssons Måleri, Staffanstorp

Antikvarisk medverkan: Carita Melchert, Kulturen

Startdatum: 2013-06-17

Slutdatum: 2014-08-20

Byggnadshistorik

Tvåvåningshuset är uppfört i tegel under 1500-talets senare del och ombyggt 1856 och 1927. Den nuvarande typen av fönster med sex rutor tillkom i samband med ombyggnaden 1856. Kring mitten av 1900-talet byttes fönstren till nya med sex rutor. Huset är förklarat som byggnadsminne sedan 1974.

Dokumentation före åtgärder

Fönstren vars båggar bytts ut var kopplade utåtgående tvåluftsfönster sannolikt från 1960-talet, brunmålade på utsidan och vita på insidan. Bågen hade en enkel invändig profile-ring. På andra våningen hade innerbågarna råglas med blyspröjs och fönstren låstes med spanjolett. På bottenvåningen hade vissa fönster råglas i den nedersta rutan i innerbågen och fönstren låstes med haspar. Fönstren var försedda med två gångjärn per luft på andra våningen och på bottenvåningen med tre. Bågarnas var ca 43 mm breda och spröjsen ca 20 mm. Ytterglaset var 3 mm floatglas. Färgen flagnade utvändigt och delar av bågarna var lätt rötskadade.

Utförda åtgärder

Fönsterbågarna och glasen mot Stora Södergatan har ersatts med nya kopplade bågar och glas.

De nya bågarna är av norrlandsfuru. Virket kommer från Stenvalls Trä AB, Sikfors, och bågarna har tillverkats och sprutmålats med alkydoljefärg av JN Snickeri AB. De nya bågarnas bredd är ca 55 mm och spröjsen ca 28 mm. Innerglaset är 9 mm ljudisolerglas och ytterglaset 4 mm floatglas. I nedersta rutan på båda våningsplanen har Ornament C glas monterats i ytterbågarna som insynsskydd. Det ornamenterade glaset placerades nu i ytterbågen eftersom ljudisolerglaset sitter i innerbågen, ljudisolerglas finns inte som ornamentglas. På grund av att glasen är tyngre än det gamla har tre stycken gångjärn monterats på varje båge. Invändiga spanjoletter och haspar är nya. Bågarna har monterats med barnsäkerhetslås så att de inte kan öppnas upp helt. Karmarna har inte bytts.

Utsidan av bågarna är sprutmålade på snickeriet med brun alkydoljefärg US 35 och därefter penselstrukna på plats av målare två gånger med Ottossons linoljefärg S-7010-Y50R. Även karmar, gångjärn och bleck har strukits med samma linoljefärg. Insidan av bågarna är sprutmålade på snickeriet med vit alkydoljefärg. Bågarna monterades 2013 och målningarbetet påbörjades 2013 men avbröts för säsongen och slutfördes sommaren 2014.

Kulturhistoriks bedömning av utförda åtgärder

De nya fönsterbågarna är av god virkeskvalitet och till utseende i stort överensstämmande med de tidigare fönstren. Åtgärden bedöms vara utförd med hänsyn till byggnadsminnets karaktär och kulturhistoriska värde.

De nya bågarna har något kraftigare virkesdimensioner vilket medför att fönstren inte är lika smäckra som före åtgärderna. Dimensionerna motiveras av att de nya glasen är tyngre och kräver kraftigare dimensioner.

JN Snickeri AB förkastade villkoret att stryka fönstren med linoljefärg och sprutmålade istället bågarna på insidan med vit och på utsidan med brun alkydoljefärg. Bågarna penselströks senare på plats utvändigt två gånger med linoljefärg. Den invändiga sprutmålningen ger ytan en annan textur än de tidigare fönstren som var penselstrukna. På grund av att fönstren grundats med alkydfärg är den utvändiga linoljefärgen i detta fall mer ett estetiskt uttryck och oljans träskyddande egenskaper kan ha gått förlorade. Hur kommande underhåll kan utföras är inte garanterat.

Invändiga spanjoletter skiljer sig från de gamla med motiveringen att det inte finns många alternativ eftersom de ska få plats i bågarna som är smalare än standard samt till de högt ställda säkerhetskraven i en skola. De gamla spanjoletterna fungerade dåligt.

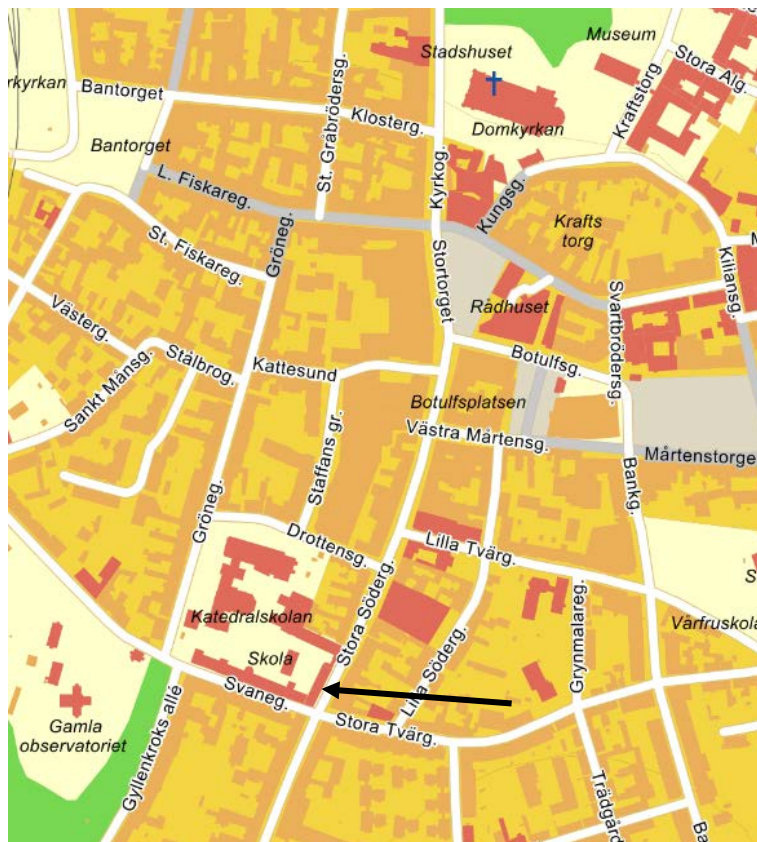
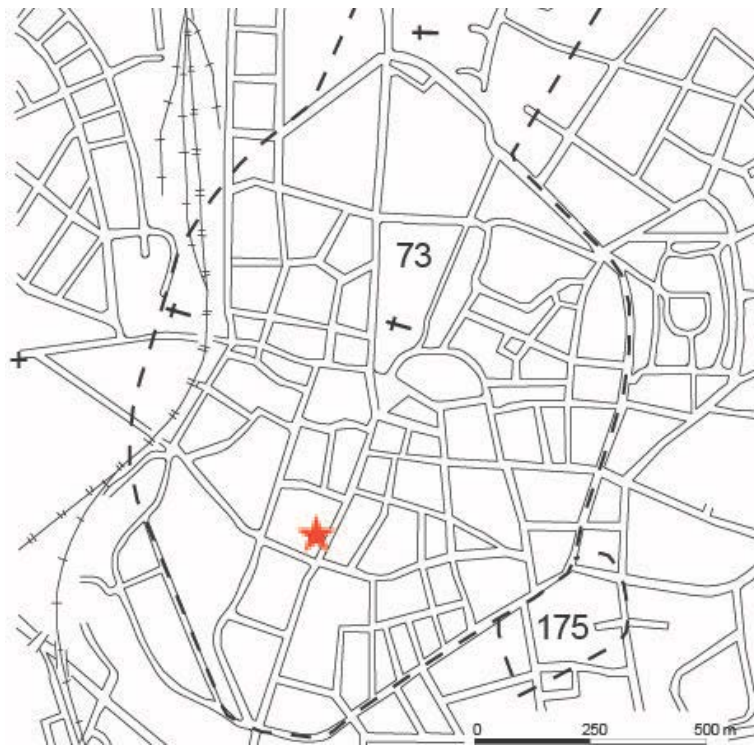
Ytterglaset kunde gärna ha bytts till valsat eller munblåst glas med hänsyn till byggnadens ålder även om de befintliga var floatglas.

Valet att inte återskapa blyspröjsade innerbågar på andra våningen togs i samråd med antikvarisk medverkande och länsstyrelsen. Innerbågarna med råglas och blyspröjs togs tillvara och sparas för eventuella framtida behov då fönstren mot gården ännu har det tidigare utförandet.

Iakttagelser under restaureringen

Inga iakttagelser som ökade kunskapen och byggnadens historia gjordes.

Bilder och ritningar

Lund. Byggnaden längs Stora Södergatan markerad.

Före åtgärderna. Gatufasaden mot Stora Södergatan.

Efter åtgärderna. Gatufasaden mot Stora Södergatan.

Vänster: Före åtgärderna. Höger: efter åtgärderna. I övre våningen har ett tredje gångjärn tillkommit.

Före åtgärderna. Fönster på första våningen.

Före åtgärderna. Fönster på andra våningen.

Efter åtgärderna. Fönster på andra våningen. Bågarna har ungefär lika profilering som på de borttagna bågarna.

Efter åtgärderna. Nya bågar och glas samt barnlås monterat.